

Keď mal Zi Gao
(Vojvoda zo She
v krajine Chu)
odísť na svoju misiu
do krajiny Qi,
spýtal sa Konfucia:
Ide o skutočne
dôležitý most, ktorý ma kráľ
posiela postaviť
a Qi ma očakáva ako posla.
Musím preukázať
krajnú úctu
a nesmiem byť netrzeplivý.
Ani bežných ľudí
nemožno nútiť, aby niečo
urobili, nehovoriac
o kniežatách a vojvodoch!
Skutočne mám strach.
Majster, raz si mi povedal
toto o preklenovaní
rozdielu rôznych kultúr:
„Zaoberanie sa
bežnými vecami sa môže
javiť ako malé alebo veľké.
Málokto, čo nenasledujú
Dao, sa budú tešiť z úspechu.
Ak sú tie záležitosti
neúspešné, zaiste to prinesie
rad problémov
kvôli spôsobu,
akým budú ľudia reagovať.
Ak sú tie záležitosti úspešné,
potom to zaiste naruší
rovnováhu prírody.
Vyhnúť sa problému, či ide
o úspech alebo neúspech,
dokáže iba niekto cnostný.“
Ak nebudem úspešný
v tejto misii,
zaiste budem mať
mnoho problémov
kvôli reakciám ľudí.
Ako štátny minister
som úplne nevhodný
pre túto úlohu.
Majster, máš pre mňa
nejakú radu?
Konfucius povedal:
„V tomto svete sú dve
všeobecné poverenia.

Prvé z nich je osud
a to druhé povinnosť.
Láska detí k rodičom
je osudová
a nemožno ju vykoreniť
z ich srdca.
Služba poddaného svojmu
vládcovi je povinnosť,
pretože keby neuposlúchol
a pokúsil by sa vládcovi
oponovať, potom by na
celom svete nebolo miesto,
kam by mohol uniknúť.
Toto sa nazýva
všeobecné poverenia.
Byť k službám
svojim rodičom,
napriek ich postaveniu
a byť s tým spokojný,
je najvyššia synovská úcta.
Byť k službám
svojmu vládcovi,
bez ohľadu na požadované
úlohy a byť s tým spokojný,
je tá najdokonalejšia lojalita.
Byť k službám
svojmu vlastnému srdcu
bez ohľadu na to, či ťa
premáha radosť alebo žiaľ,
a uvedomenie si,
že sú časťou osudu
a nič z toho dlho nevydrží,
je dosiahnutie cnosti.
Človek, ktorý sa k iným
správa ako poddaný alebo
ako dieťa, zaiste neodmietne
urobiť pre nich niečo.
Keď budeš takto
zainteresovaný na potrebách
iných a zabudneš na seba,
kedy by ti ešte zostal
nejaký voľný čas na to,
aby si premýšľal o tom,
či sa tešíš zo života
a bojíš sa smrti!
Môj drahý priateľ,
takou cestou sa treba uberať!
Dovoľ mi povedať ti niečo,
čo som počul:
Zvyčajne tí, ktorí majú

spolu dôverné vzťahy,
musia navzájom prísť do
styku s vierou toho druhého.
Ak sú od seba fyzicky
vzdialení, potom musia
použiť slová, aby vyjadrili
svoje priateľstvo,
a tie slová musí zvyčajne
niekto odovzdať.
Odovzdanie slov,
ktoré by mohli vyjadriť
potešenie alebo hnev
jednej zo strán
je najťažšia vec na svete.
Náležite vyjadriť
radostné zvesti vyžaduje
nadsadené komplimenty.
Odovzdanie hnevlivých slov
vyžaduje veľa zlosti.
Obyčajne tieto prehnané
vyjadrenia môžu byť
pekne smiešne.
Ak sú dosť smiešne,
potom nikto neuverí,
že sú pravdivé
a posol bude odsúdený.
Preto sa hovorí
vo Fa Yan
(Kniha pravidiel):
‘Odovzdaj to, čo bolo
skutočne povedané,
nie prehnanými slovami,
potom pravdepodobne
zostaneš celý.’
Ďalšia vec na zapamätanie:
Obratný a silný majster
bojových umení začína
otvorene ukazujúc svoje
pohyby a zvyčajne na konci
býva viac klamlivý.
Čím dlhšie boj trvá,
tým neočakávanejšie
pohyby používa.
Bežné záležitosti
sú v mnohom rovnaké.
To, čo začína s úprimnosťou,
často končí hrubosťou.
Začínajú dosť jednoducho
ale zvyčajne sa časom
stávajú oveľa zložitejšie.

Človek, ktorý rozpráva,
môže rozbúriť more
a ten, kto na to reaguje,
môže stratiť zmysel pre
realitu. Zmätky môžu ľahko
donútiť človeka reagovať.
Stratenie zmyslu pre realitu
môže ľahko človeka
uviesť do nebezpečenstva.
Preto hnev môže vyvstať
z úplne skrytého dôvodu,
iného než je reakcia na
hrubé a neobjektívne slová.
Zviera si nevyberá,
aký zvuk vydá, keď zomiera.
Jeho posledný výdych
je tak náhle vynútený,
že pocity hrôzy
vyvstanú aj v poľovníkovi
aj v obeti.
Ak ľudí príliš tlačíš,
potom nebudú odpovedať
zo svojho srdca
a pritom ani nebudú
vedieť, že to robia.
Ak ani nevedia, že to robia,
kto vie, kam to až zájde?
Preto sa hovorí
vo Fa Yan
(Kniha pravidiel):
'Bez dávania požiadaviek;
bez vynucovania úspechu
– vtedy prichádza
najprospešnejší výsledok.'
Kladenie požiadaviek
a nútenie do úspechu
by bolo nebezpečné
v tejto záležitosti.
Dobrá dohoda vyžaduje čas.
Zlá dohoda je
neodčiniteľná.
Nemôžeš byť príliš opatrný!
Zatiaľ nechaj veci plynúť
a nasleduj svoje srdce.
Uvedom si, že ty sám
pravdepodobne nutne
nezískaš naplnenie,
ale hľadať to,
čo uspokojí obe strany.
Potom budeš vedieť,

že si s tým skončil.
Ako by si bol ovplyvnený
informovaním o tom,
ako dopadla tvoja úloha?
Nijak inak než faktom,
že to, čo sa stalo,
bolo spôsobené osudom.
Ty si ten,
kto to urobil
ťažším než to.“
Yan He (učenec z krajiny Lu)
sa mal stať vychovávateľom
najstaršieho syna Vojvodu
Linga v krajine Wei,
preto požiadaval Qu Bo Yu
(ministra krajiny Wei):
„Toto je človek, ktorého
prirodzená povaha
je zabíjať.
Ak mu dovoľím pokračovať
bez navrhnutia
lepšieho spôsobu,
potom to bude
nebezpečné pre moju krajinu.
Ak budem trvať na tom, aby
som mu ukázal lepší spôsob,
bude to nebezpečné
pre moje vlastné blaho.
On je dostatočne bystrý,
aby rozoznal
chyby iných ľudí
ale nie dost' bystrý na to,
aby videl vlastné chyby.
Čo môžem urobiť
v takejto situácii?“
Qi Bo Yu odpovedal:
„Dobrá otázka!
Buď v strehu, buď opatrný
a zorad' si svoje
vlastné motivácie.
Čo sa týka tvojho
vonkajšieho vzhl'adu,
nie je nič lepšie
než podrobenie sa (súhlas).
Pokial' ide o tvoje vnútorné
pocity, nie je nič lepšie
než pokoj.
Aj keď urobíš to všetko,
ešte zostávajú veci,
na ktoré musíš byť opatrný.

Len preto,
že sa navonok podriaďuješ,
nedovoľ, aby to ovplyvnilo
to, čo je v tvojom srdci.
Len preto, že sa vnútorne
cítiš pokojný,
nedovoľ, aby to ovplyvnilo
to, ako konáš navonok.
Ak budeš tak zapletený
do podriaďovania sa tomu,
čo sa deje okolo teba,
že dovoľíš, aby to ovplyvnilo
tvoje srdce, stratiš rovnováhu,
tvoja krv bude tuhnúť,
spadneš,
stratiš vedomie.
Ak budeš tak pohltенý
mierom vo svojom srdci,
že to ukážeš aj navonok,
všetko sa ti bude zdať,
akoby to bola hudba
pre tvoje uši, budeš hľadať
slávu, konať zvodne, staneš
sa rozmazaným deckom.
Ak princ koná
ako nevinné dieťa,
potom aj ty spolu s ním
konaj ako nevinné dieťa.
Ak začne hľadať spôsoby,
ako prekonať svoje limity,
potom aj ty konaj tak,
akoby si hľadal spôsoby
na prekonanie limitov.
Ak on koná bez toho,
že by dbal
o vlastnú bezpečnosť,
potom aj ty konaj
bez toho, že by si dbal
o vlastnú bezpečnosť.
Ak sa dostaneš do toho bodu,
dokážeš sa dostať
na miesto v jeho vnútri,
ktoré je bez chýb.
Buď v strehu, buď opatrný!
Človek, ktorý si myslí,
že je dobrý v rúcaní toho,
čo je už zavedenou
pohnútkou,
bude útočný
a čoskoro skončí.

Majster tesár
menom Shi (Kamenná tvár),
po ceste do krajiny Qi,
došiel do mesta
Qu Yuan, v ktorom
uvidel dub slúžiaci
ako miestna svätyňa.
Bol taký obrovský,
že vola stojaceho za ním
nebolo vidieť
a meral sto piadí po obvode.
Bol vysoký ako hory
v pozadí.
Jeho vetvy mali
až 80 stôp.
Výletníci boli
zhromaždení
ako na trhovisku.
Vynikajúci tesár
tomu nevenoval žiadnu
pozornosť a len pokračoval
bez zastavenia.
Keď sa jeho pomocník
nasýtil pohľadom na strom,
ponáhlal sa, aby dobehol
tesára Shi a povedal:
„Všade nosím
túto ťažkú sekeru
a nasledujem ťa, majster,
ale doteraz sme ešte
nevideli taký skvelý
stavebný materiál.
Prečo si sa pán môj
nechcel naň ani pozrieť
a len si ďalej kráčal preč?“
„Prestaň s tým!
Už ani slovo.
Drevo toho stromu
je poškodené.
Keby si ho použil na výrobu
člnu, potopil by sa.
Rakva z neho vyrobená
by rýchlo zhnila.
Nástroje z neho vyrobené
by sa rýchlo rozpadli.
Použi ho na výrobu dverí
a diery po hrčiach
budú dnu prepúšťať vlhkosť.
Keby si ho použil
ako stĺp v plote,

bol by napadnutý červami.
To drevo nie je dobré na nič,
je úplne nepotrebné.
Preto mohol tak zostarnúť.
Keď sa tesár Shi
vrátil domov,
dub využívaný ako svätyňa
sa mu zjavil v sne a spýtal sa:
„S čím iným
by si ma chcel ešte porovnať?“
Porovnal by si ma
so stromami, ktoré majú
spletito jemné drevo,
alebo s broskyňou, hruškou,
mandarínkou, grapefruitom,
na ktorých ovocie visí
ako dyne?
Keď ich ovocie dozreje,
sú zvrátené
a ponechané nahé.
Veľké vetvy sú zlomené
a malé vetvy sú roztrhané
na franforce.
majú bolestivý život
a preto neprežijú svoju
prirodzenú dĺžku života,
ale zažijú predčasný koniec
uprostred svojho času.
Svojou prirodzenosťou
sú vystavené útokom
drsného sveta.
Zdá sa, že nič zo žijúcich vecí
tomu neunikne.
Pokúšal som sa prísť na to,
ako byť nepotrebný
po dlhú dobu
a aj keď som takmer zomrel,
teraz som si uvedomil,
že mi to veľmi pomohlo.
Keby som sa snažil byť
vhodným na akékoľvek
použitie, ako by som dokázal
narásť takýto obrovský?
Pretože ty a ja
sme spojení tak,
ako všetko ostatné,
aký význam má
hodnotiť niečo
podľa svojho vzhľadu?
Nedokonalý človek ako ty,

ktorý je takmer mŕtvy,
má odvalu poukazovať
na chyby stromu?“
Tesár Shi sa prebudil
a vyrozprával svoj sen.
Jeho pomocník sa spýtal:
„Ak bolo zámerom
byť nepotrebný,
prečo potom naďalej
zostáva svätyňou?“
„Ticho!
Už ani slovo!
On tam len spočíva.
Pretože sa správa,
akoby nevedel, čím je,
každá krutosť voči nemu
je odvrátená.
Keby sám sebe nedovolil,
aby s ním nakladali ako so
svätyňou, našli by sa mnohí,
ktorí by ho chceli zoťat!
Poskytuje miesto,
kde sa mnoho rôznych
ľudí cíti ochraňovaných,
keby ale premýšľali o tom,
ako by mohol byť využitý
bežnejším spôsobom,
nedostal by sa takto ďaleko!“
V krajine Song je oblasť
s názvom Jing Shi,
kde rastú katalpy, cyprusy
a moruše.
Tieto stromy, ktoré narástli
také veľké, že by ste ich
nemohli rukami objat'
okolo celého kmeňa,
vyťali ľudia,
ktorí chceli postaviť stĺpy.
Tie, ktoré majú dookola
tri či štyri piade,
ľudia vyrúbali
kvôli ozdobám
vo svojich palácoch.
Tie, ktoré majú dookola
sedem – osem piadí,
vysekali úradníci
a bohatí obchodníci,
aby z nich urobili steny
svojich rodinných oltárov.
Preto neprežijú svoju

prirodzenú dĺžku života,
ale zažijú predčasný koniec
kvôli sekerám
uprostred svojho rastu.
To je ten problém
s materiálnou hodnotou.
Preto keď
sa pripravuje
obetný milodar,
voly s bielymi čelami,
prasatá s rypákmi nahor
a ľudia, ktorí
trpia chorobami,
nemôžu byť použítí
v Riečnych Obetách.
Je to niečo,
o čom vedia všetci
uctievaní šamani,
že to prináša nešťastie.
Na druhej strane
sú to veci,
ktoré svätý muž považuje
za veľmi šťastné.